

DE SCHIPBREUKELING

Het gesprek aan boord van een schip

*dd.in šmsw ikr wd3 ib=k h3ty-^c
mk ph.n=n hnw šsp(w) hrpw hw(w) mni.t h3t.t rdi.t(i) hr t3
rd(w) hknw dw3(w) ntr s nb hr hp.t snw=f*

De bekwame volgelijng zei: wees gerust, erfprins.

Zie, wij zijn thuis gekomen. De hamer is opgepakt, de meerpaal ingeslagen. Het boegtouw is op het land geplaatst. Lofprijzing is gegeven, de god is aanbeden. Iedereen is in de omhelzing van zijn gelijke.

*isw.t=n iy.t(i) ^cd.t(i) nn nhw n mš^c=n
ph.n=n ph.wy w3w3.t sn.n=n snmw.t mk rf n iy=n m htp t3=n ph=n sw*

Onze bemanning is behouden teruggekomen zonder vermissing aan onze expeditie. We hebben het uiteinde van Wawat bereikt en we zijn Senmoet gepasseerd. Zie ons toch, we zijn in vrede teruggekomen. Ons land, we hebben het bereikt.

*sdm rk n=i h3ty-^c ink šw m h3w i^c tw imi mw hr db^cw=k ih wšb=k wšd.tw=k mdw=k n nsw
ib=k m-^c=k wšb=k nn niti.t*

Luister toch naar mij, erfprins. Ik ben vrij van overdrijving. Was u en geef water op uw vingers, want dan kunt u antwoorden wanneer u wordt aangesproken en dan kunt u tegen de koning spreken terwijl uw hart onder controle is en u kunt antwoorden zonder te stamelen.

*iw r n s nhm=f sw iw mdw=f di=f t3m n=f hr ir rk m hrt-ib=k swrd pw dd n=k sdd=i rf n=k
mit.t iry hpr(w.t) m-^c=i ds=i*

Het is de mond van een man die hem redt. Het is zijn woord dat hem voor zich het gezicht laat verhullen. Handel toch naar wens. Het is overbodig tegen u te spreken. Ik zal u het gelijke ervan vertellen dat mij zelf is overkomen.

De schipbreuk

šm.kwi r bi3 n ity h3(i).kwi r w3d-wr m dp.t n.t mh 120 m 3w=s mh 40 m wsh=s

Ik had mij begeven naar de mijnstreek van de vorst. Ik was afgedaald naar het grote groene water in een boot van honderdtwintig el lang in haar lengte en veertig el in haar breedte.

skd(w) 120 im=s m stp(w) n km.t m3=sn p.t m3=sn t3 mk3 ib=sn r m3(i).w sr=sn d^c n iy.t(=f) nšny n hpr.t=f

Honderdtwintig scheepslui waren er op, uit het puikje van Egypte. Dan zagen ze de hemel en dan weer zagen ze het land. Dapperder was hun hart dan leeuwen. Zij voorspelden een storm zonder dat (hij) was gekomen en onweer zonder dat hij was ontstaan.

d^c pr(w) iw=n m w3d-wr tp-^c s3h=n t3 f3.tw t3w ir=f whmy.t nwy.t im=f n.t mh 8 in ht hh(w) n=i s(y) h^c.n dp.t m(w)t nty.w im=s n sp w^c im

Een storm brak uit toen wij op het grote groene water waren, voordat wij land bereikten. Een wind werd verheven. Hij maakte een herhaling (zodat) er een golf in kwam van acht el. Het was het hout (van de boot) die haar voor mij brak. Toen verging de boot. Degenen die erin waren, niet één bleef gespaard.

h^c.n=i rdi.kwi r iw in w3w n w3d-wr ir.n=i hrw 3 w^c.kwi ib=i m snw=i sdr.kwi m-hnw-n k3p n ht kni n=i šwy.t

Toen werd ik op een eiland geplaatst door de branding van het grote groene water. Ik heb drie dagen doorgebracht, terwijl ik alleen was, met mijn hart als mijn metgezel terwijl ik sliep in het binnenste van een schuilhut van hout die voor mij de schaduw omhulde.

h^c.n dwn.n=i rd.wy=i r rh di.t=i m r=i gm.n=i d3b.w i3rr.(w)t im i3k.t nb.t šps.t k3.w im hn^c nk.wt šsp.(w)t mi ir.t(w)=s(n) rm.w im hn^c 3pd.w nn nt.t nn s.t m-hnw=f

Toen strekte ik mijn beide benen om te weten wat ik in mijn mond zou kunnen steken. Ik vond er vijgen en druiven, allerlei kostelijke groenten en wilde vijgen, ook gekerfde vijgen en komkommers alsof ze werden verbouwd. Vissen waren er en ook vogels. Niet was hetgeen dat er niet in aanwezig was.

h^c.n ss3.n(=i) wi rdi.n=i r t3 n wr(.t) hr^c.wy=i šd.t(w)=i d3 shpr.n=i h.t ir.n=i sb-n-sd.t n ntr.w

Toen verzadigde ik me en ik plaatste (nog) op aarde vanwege het vele op mijn beide armen. Ik werd voorzien van een vuurboor, maakte vuur en bracht een brandoffer aan de goden.

De ontmoeting met de slang

ḥ^c.n sdm.n=i ḥrw kri ib.kwi w3w pw n w3d-wr ḥt.w ḥr gmgm t3 ḥr mnmn kf.n=i ḥr=i gm.n=i ḥf3w pw iw=f m iy.t ny-sw mh 30 ḥbsw.t=f wr s(y) r mh 2 ḥ^cw=f šhrw m nbw in.wy.fy m ḥsbḏ m3^c

Toen hoorde ik gedonder, terwijl ik dacht: dat is de branding van het grote groene water. Takken braken af en de aarde beefde. Toen ik mijn gezicht onthuld had, bemerkte ik: het was een slang die eraan kwam. Hij mat dertig el en zijn baard, zij was meer dan twee el lang. Zijn lijf was met goud overtrokken, zijn beide touwen waren van echte lapis lazuli.

ḥrk(w) sw r ḥnt iw wp.n=f r=f r=i iw=i ḥr ḥ.t=i m-b3ḥ=f dd=f n=i (i)n-m in(w) ṯw sp-sn nds (i)n-m in(w) ṯw ir wdf=k m dd n=i in(w) ṯw r iw pn rdi=i rh=k ṯw iw=k m ss ḥpr.t(i) m nty n m3.t(w)=f

Zich oprichtend opende hij zijn bek tegen mij, terwijl ik op mijn buik voor hem lag. Hij zei tegen mij: 'wie heeft jou gebracht, wie heeft jou gebracht, ventje, wie heeft jou gebracht? Indien jij wacht met het te zeggen aan mij wie jou naar dit eiland heeft gebracht, dan zal ik zorgen dat jij je (her)kent terwijl je as bent en geworden tot degene die niet (meer) wordt gezien'

iw mdw=k n=i nn wi ḥr sdm=i s.t iw=i m-b3ḥ=k ḥm.n(=i) wi ḥ^c.n rdi=f wi m r=f it=f wi r s.t=f n.t sndm w3ḥ=f wi nn dmi.t=i wd3.kwi nn it.t im=i iw wp.n=f r=f r=i iw=i ḥr ḥ.t=i m-b3ḥ=f ḥ^c.n dd.n=f n=i (i)n-m in(w) ṯw sp-sn nds (i)n-m in(w) ṯw r iw pn n w3d-wr nty gs(.wy)=fy m nwy

'U sprak tegen mij, maar ik hoorde het niet. Want ik lag voor u terwijl ik mijzelf niet (meer) kende.' Toen nam hij mij in zijn bek, nam mij mee naar zijn verblijfplaats. Hij zette mij neer zonder me te bezeren, zodat ik ongedeerd was zonder zich van mij meester te maken. Hij opende zijn bek tegen mij, terwijl ik op mijn buik voor hem lag. Hij zei tegen mij: 'wie heeft jou gebracht, wie heeft jou gebracht, ventje? Wie heeft jou gebracht naar dit eiland van het grote groene water, waarvan beide zijden in de golven liggen?'

ḥ^c.n wšb.n=i n=f s.t ḥ.wy=i ḥ3m(w) m-b3ḥ=f dd=i n=f ink pw ḥ3.kwi r bi3 m wpw.t ity m dp.t n.t mh 120 m 3w=s mh 40 m wsh=s skd(w) 120 im=s m stp(w) n km.t m3=sn p.t m3=sn t3 mk3 ib=sn r m3(i).w sr=sn d^c n iy.t=f nšny n ḥpr.t=f w^c im nb mk3 ib=f nht ḥ^c=f r snw=f nn wh3 m-ḥr-ib=sn

Toen antwoordde ik het aan hem, terwijl mijn armen voor hem waren gebogen. Ik zei tot hem: 'Ik ben het, terwijl ik was afgedaald naar de mijnstreek in opdracht van de vorst in een boot van honderdtwintig el in haar lengte en veertig el in haar breedte, terwijl er honderdtwintig scheepslui aan boord waren uit het puikje van Egypte. Dan zagen ze de hemel en dan weer zagen ze het land. Dapperder was hun hart dan leeuwen. Zij voorspelden een storm zonder dat (hij) was gekomen en onweer zonder dat hij was ontstaan. Iedereen ervan dapperder was zijn hart en sterker was zijn arm dan die van zijn gelijke. Niet was er een dwaas onder hen.

*d^c pr(w) iw=n m w3d-wr tp-^c s3h=n t3 f3.tw t3w ir=f whmy.t nwy.t im=f n.t mh 8 in ht hh(w)
n=i s(y) ^ch^c.n dp.t m(w)t nty.w im=s n sp w^c im hr-hw=i mk wi r-gs=k ^ch^c.n in.kwi r iw pn in
w3w n w3d-wr*

*Een storm brak uit toen wij op het grote groene water waren, voordat wij land bereikten.
Een wind stak op. Hij maakte een herhaling (zodat) er een golf in was van acht el. Het was het
hout (van de boot) die haar voor mij brak. Toen verging de boot. Degenen die erin waren,
niet één bleef gespaard, behalve ik. Zie, ik ben naast u. Toen werd ik naar dit eiland gebracht,
door de branding van het grote groene water'.*

*dd.in=f n=i m snd m sp 2 nds m 3yt.tw hr=k ph.n=k wi mk ntr rdi.n=f ^cnh=k in(i).n=f tw r iw
pn n k3 nn nt.t nn s.t m-hnw=f iw=f mh hr nfr.wt nb.(w)t*

*Toen zei hij tegen mij: 'Wees niet bang, wees niet bang, ventje, laat jouw gezicht niet
verbleken, nu je mij hebt bereikt. Zie, de god hij heeft je laten leven en hij bracht je naar dit
'ka-eiland'. Niet is hetgeen dat er niet in aanwezig is. Het is gevuld met allerlei goede dingen.*

*mk tw r ir.t 3bd hr 3bd r km.t=k 3bd 4 m-hnw-n iw pn iw dp.t r iy.t m-hnw skd.w im=s
rh(w).n=k sm=k hn^c=sn r hnw mt=k m niwt=k rš wy sqd dp(w.)t.n=f snw h.wt mr(.wt)*

*Zie, je zult doorbrengen maand op maand, tot je volgemaakt hebt vier maanden op dit eiland.
Dan zal er een boot komen van thuis, met scheepslui die je kent. Je zult dan met hen naar huis
gaan en je zult sterven in jouw stad. Hoe gelukkig is degene die kan vertellen wat hij beleefd
heeft wanneer de ellendige zaken over zijn.*

Het verhaal van de slang

*sd̄d=i rf n=k mit.t iry hprw.t m iw pn wn(w)=i im=f hn̄c sn.w=i hrd.w m-k3b=sn
km.n=n hf3w.w 75 m msw=i hn̄c sn.w=i nn sh3=i n=k s3.t kt.t in(w).t n=i m sš3*

Laat ik je dan het gelijke ervan vertellen dat is gebeurd op dit eiland waar ik woonde samen met mijn verwanten met kinderen in hun midden. Wij waren met vijfenzeventig slangen als mijn kinderen en mijn verwanten. Ik zal je maar niet vermelden over het kleine dochtertje dat aan mij was gebracht als ervaring.¹

*h̄c.n sb3 h3.w pr.n n3 m h.t m-c=f hpr.n r=s nn wi hn̄c 3m.n=y nn wi m-hr-ib=sn h̄c.n=i
mt=kwi n=sn gm.n=i st m h3y.t w-c.t*

Toen viel er een ster omlaag. Deze (familieleden) zijn opgegaan in vuur, ten gevolge van hem. Het gebeurde terwijl ik er niet bij was. Zij verbrandden en ik was niet in hun midden. Toen bestierf ik het vanwege hen, toen ik hen als één lijkenhoop had aangetroffen.

*ir kn.n=k d3r ib=k mh=k kni=k m hrd.w=k sn=k hm.t=k m3=k pr=k nfr s.t r h.t nb.t ph=k
hnw wn(w)=k im=f m-k3b n sn.w=k*

Indien je sterk bent en je je weet te beheersen dan zul je je omarming vullen met jouw kinderen. Je zult je vrouw kussen, je zult je huis terugzien. Dat is beter dan wat ook. Je zult het thuisland bereiken, waar je woonde temidden van je verwanten.'

¹ Bij de stijlfiguur preteritio zegt de schrijver niet op het onderwerp in te willen gaan, maar doet dat toch.
Uit het Latijn: pr(a)eter = voorbij, ire = gaan).

wn=kwi rf dm3=kwi hr h.t=i dmi.n=i s3tw m-b3h=f dd=i rf n=k sdd=i b3w=k n ity di=i s83=f
m 3=k di=i in.t(w) n=k ibi hknw iwdnb hs3yt sntr n gs-pr.w shtp.w ntr nb im=f

*Toen, uitgestrekt liggend op mijn buik, raakte ik de grond voor hem aan en ik zei tegen hem:
'Ik zal uw macht vertellen aan de vorst en ik zal er voor zorgen, dat hij bekend raakt met uw
grootheid! Ik zal u ladanum laten brengen, malabathron, reukwerk, chjesayt-balsem, en
wierook van de werkplaatsen waarmee iedere god tevreden wordt gesteld.*

sdd=i rf hprw.t hr=i m m3t.n=i m b3.w=f dw3-ntr=tw n=k m niwt hft-hr knb.wt t3 r dr=f
sft=i n=k k3.w m sb-n-sd.t wšn.n=i n=k 3pd.w

*En dan zal ik vertellen van hetgeen mij overkomen is, voor wat betreft ik van zijn macht
gezien heb. Men zal u dank zeggen in de stad, in het bijzijn van de magistraten van het hele
land.*

Ik zal stieren voor u slachten als brandoffer en ik zal vogels voor u kelen.

di=i in.t(w) n=k hc.w 3tpw(.w) hr špss nb n km.t mi ir=tw n ntr mrr(w) rmt m t3 w3 n rh sw rmt

*Ik zal u schepen laten brengen, beladen met allerlei kostelijke waren van Egypte, zoals men
behoort te doen voor een god, dien de mensen liefheeft, in een ver land, dat de mensen niet
eens kennen!'*

hc.n sbt.n=f im=i m nn dd(w).n=i m nf m ib=f dd=f n=i n wr.n=k ntyw hpr.t nb(.t) sntr ink is
hk3 pwn.t ntiw n=i im sw hknw pf dd.n=k in.t=f bw pw wr n iw pn

*Maar toen lachte hij om mij, om dit wat ik gezegd had als iets onzinnigs naar zijn mening. En
hij zei tegen mij: 'Jij bent niet rijk aan mirre en iedere soort wierook, want ik ben de heerser
van Poent. De mirre, die bezit ik. En de lofprijsolie die je hebt toegezegd te brengen, dat is het
hoofdproduct van dit eiland.*

hpr is iwd=k tw r s.t tn n sp m3=k iw pn hpr(w) m nwy

*En wanneer het gebeurt dat je afscheid neemt van deze plaats, dan zul je dit eiland nooit
terugzien, want dan is het in de golven opgegaan!'*

De schipbreukeling neemt afscheid

*ḥḥ.n dp.t tf iy.t(i) mi sr=t(w) n=f hnt ḥḥ.n=i šm=kwi rdi.n(=i) wi hr ht k3(y) si3.n=i nty.w m
hnnw=s ḥḥ.n šm=kwi r smi.t st gm.n=i sw rh(w) s.t ḥḥ.n dd.n=f n=i snb=t(i) sp sn nds r pr=k
m3=k hrd.w=k imi rn=i nfr m niwt=k mk hr.t=i pw im=k*

Toen kwam die boot, juist zoals men hem al eerder had voorspeld. Ik ging op weg en zette me in een hoge tak, en ik herkende de opvarenden. Daarop ging ik heen, om het te melden. Ik vond hem, terwijl hij het (al) wist. En hij zie tegen mij: 'Vaarwel naar jouw huis, vaarwel naar jouw huis, ventje! Je zult je kinderen terugzien! Zorg voor mijn goede naam in jouw stad. Kijk, dat is wat ik van je verlang!'

*ḥḥ.n rdi.n(=i) wi hr h.t=i ḥ.wy=i h3m(w) m-b3h=f ḥḥ.n rdi.n=f n=i sb.t m ḥntiw hknw iwdnb
hs3y.t tišps š3sh msdm.t sd.w n.w mm(y) mry.t 3.t n.t sntr ndhy.wt n.t 3bw tsm.w gwf.w ky.w
špss.w nb(.w) nfr(.w) ḥḥ.n 3tp.n=i s.t r dp.t tn*

Daarop legde ik mij op mijn buik, mijn armen voor hem gebogen; en hij schonk me een lading bestaande uit mirre, malabathron, reukwerk, chjesayt-balsem, kamfer, tondel, zwarte oogschmink, giraffenstaarten, grote klompen wierookhars, olifantsslagtanden, jachthonden, langstaartapen, hondsapen en allerlei mooie kostbaarheden. En ik laadde het op die boot.

*hpr.n rdi.t(=i) wi hr h.t=i r dw3-ntr n=f ḥḥ.n dd.n=f n=i mk tw r spr r hnnw n ḥbd 2 mh=k
kni=k m hrd.w=k rnpy=k m hnnw krs.tw=k*

Tenslotte legde ik mij op mijn buik neer, om hem te bedanken; en hij zei tegen mij: 'Zie, je zult het thuisland bereiken in twee maanden. Moge jij je omarming vullen met jouw kinderen en moge jij verjongen in het thuisland en moge jij worden begraven!'²

² Mogelijk een woordspeling: rnpy=k m-hnnw krs.t=k moge jij verjongen in het binnenste van jouw grafuitrusting.

*ḥḥ.n h3(i)=kwi r mry.t m-h3.w dp.t tn ḥḥ.n=i hr i3š n mšḥ nty m dp.t tn rdi.n=i ḥknw hr mry.t n
nb n iw pn nty.w im=s r mit.t iry*

Toen daalde ik af naar de oever, tot vlakbij de boot. En toen riep ik de naar de expeditie die zich op de boot bevondt. Ik gaf een lofprijzing op de oever aan de heer van dit eiland en degenen die in (de boot) waren evenzo.

*nḥ.t pw ir.n=n m ḥd r ḥnw n ity spr.n=n r ḥnw hr 3bd 2 mi dd.t.n=f nb.t ḥḥ.n ḥk=kwi hr ity
ms.n=i n=f inw pn in(w).n=i m-ḥnw-n iw pn ḥḥ.n dw3-ntr.n=f n=i ḥft-hr knb.t t3 r dr=f ḥḥ.n
rdi=kwi r šmsw s3ḥ=kwi m tp.w 200*

Een varen was het dat we deden stroomafwaarts, naar de residentie van de vorst. En we bereikten de residentie in twee maanden, overeenkomstig al hetgeen hij had gezegd. Ik ging naar binnen bij de vorst en bood hem dit tribuut aan dat ik vanuit dit eiland had meegebracht; en hij dankte mij, in het tegenover de magistraten van het hele land. En ik ben aangesteld tot volgeling en verrijkt met tweehonderd personen.

Het antwoord van de kapitein

m3 wi r-s3 s3h=i t3 r-s3 m3=i dp(w).t.n=i sdm rk n r=i mk nfr sdm n rmt

Zie mij (nu) nadat ik land heb bereikt en nadat ik heb gezien wat ik heb doorstaan. Luistert u toch naar mijn mond, want zie, het is goed voor een mens om te luisteren!

h^c.n dd.n=f n=i m ir ikr hnms in-m rdi.t mw n 3pd h^d-t3 n sft=f dw3

Maar toen zei hij tegen mij: 'Doe niet zo stoer, vriend. Waarom het geven van water aan een vogel bij het ochtendgloren van zijn slachting in de ochtend?'

Naschrift

*iw=f pw h3t=f r ph(.wy)=fy mi gmy.t m sš m sš
sš ikr n db^c.w=f imny s3 imny-^{c3} nh(=w) (w)d(3=w) s(nb=w)*

En het is gekomen van zijn begin totaan zijn einde, zoals het is gevonden geschreven op schrift³ van de schrijver vaardig van zijn vingers, Ameny's zoon Ameny-aa, leven, voorspoed en gezondheid.

³ als voorbeeld.